

Φορέας Υποδοχής: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών

Συνεργαζόμενος Φορέας: Το Χαμόγελο του Παιδιού

Επιστημονική Υπεύθυνη: Ειρήνη Λεριού

Δελτίο Τύπου

ΘΕΜΑ: Δημοσίευση πρακτικών της συνάντησης της επιστημονικά υπεύθυνης του C.W.-SMILE, Δρ Ειρήνης Λεριού, με τις κυρίες Πηνελόπη Μιχαηλίδου και Αρετή Κεντιστού από τον Τομέα Κοινωνικής Πρόνοιας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, στα πλαίσια διεξαγωγής Ποιοτικής Έρευνας

Η επιστημονική υπεύθυνη και η ερευνητική ομάδα του “C.W.-SMILE” με τιμή σας παρουσιάζουν τα πρακτικά της συνάντησης της επιστημονικά υπεύθυνης του ερευνητικού έργου C.W.-SMILE με τις κα. Πηνελόπη Μιχαηλίδου και κα Αρετή Κεντιστού από τον Τομέα Κοινωνικής Πρόνοιας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού για ζητήματα που άπτονται των διαστάσεων της παιδικής φτώχειας στην περιφέρεια Αττικής. Η ποιοτική έρευνα διεξάγεται στα πλαίσια του ερευνητικού έργου με τίτλο «Η κατανόηση, η μέτρηση και η παρακολούθηση της παιδικής ευημερίας: Ένα σχέδιο δράσης με “Το Χαμόγελο”». Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στα κεντρικά γραφεία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, τη Τέταρτη 26 Ιουνίου 2019, 10:00 π.μ.

Αρχικά η ερευνήτρια ρώτησε για τις υπάρχουσες δράσεις και προγράμματα που υπάρχουν στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό αναφορικά με την αντιμετώπιση της παιδικής αστεγίας. Η κα Μιχαηλίδου και η κα. Κεντιστού απάντησαν ότι ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός λειτουργεί τρία Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Αγριά Βόλου, στην Αθήνα και στα Καλάβρυτα, τα οποία εντάσσονται στον Ειδικό Στόχο «Άσυλο» και στον Εθνικό Στόχο «Υποδοχή /Άσυλο» του Ε.Π. Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και χρηματοδοτούνται μέσω του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Το κάθε κέντρο έχει δυνατότητα φιλοξενίας, 30 ασυνόδευτων ανηλίκων αγοριών, ηλικίας 15-18 ετών, ενώ στο κέντρο φιλοξενίας του Βόλου δέχονται και αγόρια ηλικίας από 12 ετών. Συνολικά και στις 3 δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, έχουν φιλοξενηθεί έως σήμερα κατά μέσο όρο 1500 ανήλικοι. Βασικός στόχος της λειτουργίας των Κέντρων είναι η διασφάλιση ενός επαρκούς πλαισίου προστασίας και φροντίδας καθώς και η σταδιακή αυτονόμηση των φιλοξενούμενων ανηλίκων. Ο στόχος επιτυγχάνεται μέσω ενός πλέγματος δράσεων και υποστηρικτικών υπηρεσιών ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησίας

και το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων, ο σεβασμός της αξιοπρέπειας τους, η αναγνώριση της ατομικής αξίας και η παροχή ευκαιριών για ανάπτυξη των ικανοτήτων τους εντός και εκτός των κέντρων φιλοξενίας.

Η ομάδα του κάθε κέντρου φιλοξενίας αποτελείται από 2 κοινωνικούς λειτουργούς, 2 ψυχολόγους, 1 εκπαιδευτικό, 1 νομικό, 6 φροντιστές, 1 διοικητικό υπάλληλο, βοηθητικό προσωπικό, 3 διερμηνείς και 1 διατροφολόγο, ο οποίος καλύπτει και τα τρία κέντρα. Επίσης, ο Ξενώνας Αστεγών λειτουργεί από το 2007. Η χωρητικότητα του ξενώνα είναι 100 θέσεις και αυτήν την περίοδο, φιλοξενούνται 80 άτομα (συμπεριλαμβανομένων οικογενειών με ανήλικα παιδιά).

Η ερευνήτρια στη συνέχεια ρώτησε για τους φροντιστές κέντρων φιλοξενίας, αναφορικά με τις δεξιότητες τους και τη δια βίου επιμόρφωση τους. Η κα. Μιχαηλίδου και η κα. Κεντιστού ανέφεραν ότι οι περισσότεροι φροντιστές των δομών είναι απόφοιτοι κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστήμων, ενώ τόνισαν ότι είναι οι άνθρωποι που είναι πιο κοντά στα παιδιά. Αναφορικά με τη δια βίου επιμόρφωση τους, μας πληροφόρησαν ότι γίνονται εκπαιδευτικά σεμινάρια που πραγματοποιεί ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, ενώ παρακολουθούν και προγράμματα επιμόρφωσης εκτός ΕΕΣ από φορείς, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι, είτε για την προστασία, είτε για τη φροντίδα των παιδιών (όπως Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, ΕΚΚΑ κ.ά). Η περιοδικότητα των προγραμμάτων δεν είναι σταθερή, ωστόσο είναι δυνατό να πραγματοποιούνται 3 με 4 διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα το χρόνο. Επίσης, τόνισαν ότι ο Ερυθρός Σταυρός διοργανώνει εσωτερικά συναντήσεις προσωπικού, όπου μπορούν να συζητηθούν επιμέρους θέματα, ενώ παρέχεται όλο το υλικό ανατροφοδότησης και εκπαίδευσης σε ζητήματα που αφορούν την προστασία, την ψυχοκοινωνική στήριξη, την επικοινωνία με τους ανήλικους.

Στη συνέχεια, η ερευνήτρια ρώτησε αναφορικά με τα κριτήρια που χρειάζονται ώστε να φιλοξενηθεί κάποιος ανήλικος στις δομές ασυνόδευτων ανηλίκων, αλλά και στον ξενώνα αστεγών. Επίσης, ζήτησε μια διευκρίνηση αναφορικά με τον περιορισμό φιλοξενίας στις δομές φιλοξενίας ανηλίκων να είναι αγόρια. Για τη φιλοξενία στον Ξενώνα Αστεγών γίνεται συνήθως παραπομπή από άλλη κοινωνική υπηρεσία, ενώ επειδή φιλοξενείται ολόκληρη η οικογένεια, το παιδί ακολουθεί τους κηδεμόνες του. Αναφορικά με τα τρία Κέντρα Φιλοξενίας, ο ΕΕΣ έχει έγκριση και λαμβάνει χρηματοδότηση για να λειτουργήσει τα Κέντρα Φιλοξενίας μέσα σε συγκεκριμένο πλαίσιο, που ορίζει την ηλικία και το φύλο των ανηλίκων. Επιπλέον, συγκριτικά ο αριθμός των ασυνόδευτων κοριτσιών είναι μικρότερος αυτού των ανηλίκων αγοριών. Ειδικότερα, σημείωσαν ότι τα παιδιά ζητούν άσυλο στην Ελλάδα και προκειμένου να φιλοξενηθούν σε δομές φιλοξενίας, οι τοποθετήσεις γίνονται από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Πιο συγκεκριμένα, τόνισαν ότι το ΕΚΚΑ, είναι ο αρμόδιος εθνικός φορέας, για τις τοποθετήσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων σε Κέντρα Φιλοξενίας και safe zones σε όλη την Ελλάδα. Σε ότι αφορά τους ασυνόδευτους ανήλικους, νόμιμος επίτροπος

είναι ο εισαγγελέας, ο οποίος ενημερώνεται για ό,τι αφορά τον ανήλικο και εγκρίνει ανάλογα με το σχετικό αίτημα που υποβάλει ο φορέας, μετακινήσεις, νοσηλείες κ.ά. Αν υπάρχει εισαγγελέας ανηλίκων τότε ορίζεται αυτός νόμιμος επίτροπος, αλλιώς ορίζεται ο γενικός εισαγγελέας της πόλης όπου βρίσκεται το παιδί. Σε αυτή την περίπτωση, εκδίδεται απόφαση τοποθέτησης σε Κέντρο Φιλοξενίας από την εισαγγελία, η οποία συνοδεύει το δελτίο του ΕΚΚΑ. Η ΜΕΤΑδραση αναλαμβάνει τη μεταφορά και την παράδοση του παιδιού στη δομή φιλοξενίας, μαζί με τα συνοδευτικά έγγραφα. Ολοκληρώνεται η τοποθέτηση του παιδιού και ενημερώνεται ο εισαγγελέας της πόλης που φιλοξενεί τη δομή φιλοξενίας. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και κατά την αποχώρηση του παιδιού, αιτιολογώντας το λόγο και τη διαδικασία αποχώρησης του από τη δομή (Επανάδοση οικογένειας, τοποθέτηση σε διαμέρισμα ημιαυτόνομης διαβίωσης, ενηλικίωση, κλπ). Η ερευνήτρια ρώτησε αν ο εισαγγελέας καταφέρνει να ανταποκριθεί στα καθήκοντα του, αν σε μια πόλη τα παιδιά είναι πάρα πολλά και οι κ.λ. διευκρίνισαν ότι ο εισαγγελέας χρειάζεται να παρέμβει αν κριθεί αναγκαίο και του ζητηθεί, σε περιπτώσεις που ο ανήλικος χρειάζεται να νοσηλευτεί ή να απομακρυνθεί από τη δομή.

Στη συνέχεια, η ερευνήτρια αναζήτησε πληροφορίες σχετικά με την εξαιρετική περίπτωση όπου ένας ασυνόδευτος ανήλικος δεν έχει εντοπιστεί στα σύνορα της χώρας και φτάσει στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό να ζητήσει βοήθεια. Η κα. Μιχαηλίδου και η κα Κεντιστού, τόνισαν ότι αυτό μπορεί να συμβεί. Η τακτική σε αυτές τις περιπτώσεις είναι να ενημερώνεται άμεσα το ΕΚΚΑ, το οποίο θα εκδώσει προσωρινή εντολή τοποθέτησης. Την επόμενη μέρα, θα ακολουθηθεί η τυπική και νομική διαδικασία καταγραφής των παιδιών από την Υπηρεσία Ασύλου. Αντίστοιχα, η ερευνήτρια απηύθυνε την ίδια ερώτηση για την περίπτωση που έφτανε ένας ανήλικος Ρομά ή Έλληνας για να μείνει το βράδυ. Η κα. Μιχαηλίδου και η κα Κεντιστού, απάντησαν ότι δεν είναι δυνατό να φιλοξενηθεί στις συγκεκριμένες δομές αλλά θα καταγραφεί από την κοινωνική υπηρεσία και θα ληφθούν μέτρα για να γίνει η κατάλληλη παραπομπή σε δομή που μπορεί να φιλοξενήσει τον ανήλικο με το συγκεκριμένο προφίλ. Οι κοινωνικές υπηρεσίες του ΕΕΣ στην Αθήνα και στην περιφέρεια καλύπτουν κυρίως ανάγκες οικογενειών ή/και μεμονωμένων ατόμων με υψηλή ευαλωτότητα και σπανιότερα δέχονται αιτήματα από ανήλικους. Επίσης, σημείωσαν, ότι οι διαδικασίες παροχής βοήθειας σε ανήλικους είναι συνήθως πολύ γρήγορες γιατί πρόκειται για ανήλικους.

Η ερευνήτρια ρώτησε αν υπάρχει περίπτωση ένας άστεγος έφηβος να μένει σε άλλη δομή κάθε μέρα. Απλά δηλαδή να χρησιμοποιεί τις δομές ως υπνωτήρια. Η κα. Μιχαηλίδου και η κα Κεντιστού, δήλωσαν ότι όσον αφορά τους αιτούντες άσυλο είναι καταγεγραμμένοι εφόσον γίνεται η τοποθέτησή τους σε κάποια δομή και παραμένουν σε αυτή. Οι ανήλικοι θα πρέπει να ακολουθούν τους κανόνες της δομής, για τους οποίους ενημερώνονται από την πρώτη στιγμή της τοποθέτησής τους. Σε κάθε περίπτωση που υπάρξει κάποιο πρόβλημα (πχ. ο έφηβος φύγει από τη δομή και δεν επιστρέψει) δηλώνεται εντός 24ώρου εξαφάνιση και ενημερώνεται ο εισαγγελέας. Σε

δομές στις οποίες το παιδί φιλοξενείται με την οικογένεια, την επιμέλεια την έχουν οι γονείς.

Αργότερα, η ερευνήτρια ζήτησε να ενημερωθεί για το αν χρειάζονται συγκεκριμένα δικαιολογητικά για να φιλοξενηθεί μια οικογένεια στον Ξενώνα Αστέγων. Σε αυτό το σημείο η κες Κεντιστού και Μιχαηλίδου τόνισαν ότι χρειάζονται ιατρικές εξετάσεις (παθολογικός, δερματολογικός έλεγχος και βεβαίωση από ψυχίατρο ότι δεν υπάρχει ψυχιατρική νόσος) πριν τη φιλοξενία στον Ξενώνα και διερεύνηση της χωρητικότητας του Ξενώνα αν δηλαδή υπάρχουν κενές θέσεις. Επιπροσθέτως, διεξάγεται κοινωνική έρευνα που αποδεικνύει ότι πρόκειται για οικογένεια με υψηλό ποσοστό ευαλωτότητας, ενώ δίνεται προτεραιότητα σε οικογένειες με ανήλικα παιδιά. Τόνισαν επίσης, ότι συνήθως, ο άστεγος είναι και ανασφάλιστος και πολλές φορές δεν μπορεί να κάνει τις ιατρικές εξετάσεις. Ωστόσο, επεσήμαναν, ότι στα δημόσια νοσοκομεία λαμβάνεται μέριμνα για αυτές τις περιπτώσεις και διεξάγονται οι κατάλληλες εξετάσεις. Η κοινωνική υπηρεσία της δομής ενημερώνει τους ανθρώπους που αναζητούν στέγη για τις μέρες και τις ώρες που μπορούν να επισκεφτούν τα δημόσια νοσοκομεία και να κάνουν τον απαιτούμενο έλεγχο.

Αναφορικά με την εισοδηματική κατάσταση των αιτούντων φιλοξενίας, οι κ.λ. του ΕΕΣ, απάντησαν ότι αυτό τεκμηριώνεται κυρίως μέσα από την κοινωνική έρευνα που διεξάγουν οι κοινωνικοί λειτουργοί στον Ξενώνα Αστέγων, ενώ μερικές φορές ζητούνται και τα τεκμήρια του χαμηλού εισοδήματος. Με άλλα λόγια, ο κοινωνικός λειτουργός θα πάρει το ιστορικό θα κάνει τις απαραίτητες επαφές για να διαπιστώσει τις ανάγκες τις οικογένειας.

Στην ερώτηση της ερευνήτρια για το αν υπάρχει επίσημη καταγραφή των αστέγων, η κα Κεντιστού και η κα. Μιχαηλίδου πρόσθεσαν ότι δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή των αστέγων. Ωστόσο, από πλευράς Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, καταγράφονται τα περιστατικά που εξυπηρετούνται και αντιμετωπίζουν πρόβλημα αστεγίας. Οι κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων και διαφόρων ΜΚΟ διαθέτουν επίσης σχετικές καταγραφές. Αναφορικά με την καταγραφή των αστέγων παιδιών δεν προκύπτει η ύπαρξη επίσημης καταγραφής. Αναφορικά με τους ασυνόδευτους ανήλικους, η καταγραφή γίνεται από το ΕΚΚΑ και την Ύπατη Αρμοστεία. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί, ότι εξαιτίας της δραματικής αύξησης του αριθμού των ασυνόδευτων ανήλικων και των ελλείψεων σε δομές φιλοξενίας, παρατηρείται το φαινόμενο να υπάρχουν άστεγοι ασυνόδευτοι ανήλικοι.

Στην επόμενη ερώτηση, η ερευνήτρια ζήτησε να μάθει για τον ρόλο του επιτρόπου στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανήλικων. Η κα Κεντιστού και η κα. Μιχαηλίδου, απάντησαν ότι για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο νόμιμος επίτροπος είναι ο εισαγγελέας. Ο ρόλος του είναι θεσμικός και τυπικός, αν και θα μπορούσε να είναι και περισσότερο ουσιαστικός. Είναι ο άνθρωπος που θα εγκρίνει την όποια μετακίνηση και τοποθέτηση του ανήλικου σε χώρους φιλοξενίας. Σημείωσαν επίσης ότι έχουν γίνει προσπάθειες από τη ΜΕΤΑδραση να οριστούν επίτροποι για τους ασυνόδευτους, οι οποίοι είναι επαγγελματίες με κεντρικό ρόλο να καλύπτουν στις άμεσες ανάγκες των

ασυνόδευτων (ιματισμός, έξοδα νοσηλείας, ιατρικές εξετάσεις τα νομικά έγγραφά τους κτλ). Ωστόσο, επεσήμαναν ότι ο ρόλος του επιτρόπου είναι συμπληρωματικός και δεν αντικαθιστά αυτόν του εισαγγελέα, αλλά αποτελεί μια επιπλέον υπηρεσία, η οποία είναι ουσιαστική στην καθημερινότητα του ανήλικου. Βέβαια, δεδομένου ότι τα Κέντρα Φιλοξενίας αποτελούν χρηματοδοτούμενα προγράμματα, υπάρχει ανασφάλεια για τη χρηματοδότησή τους μόλις λήξει η αρχική χρηματοδότηση. Σημείωσαν δε, ότι τέτοια προγράμματα είναι εξαιρετικά χρήσιμα και συμβάλλουν θετικά στην προστασία των παιδιών.

Η επόμενη ερώτηση της ερευνήτριας αφορούσε αν και κατά πόσο υπάρχουν πολλά παιδιά που ψάχνουν να βρουν στέγη στο Δήμο Αθηναίων (Περιφέρεια Αττικής). Όπως σημείωσαν, οι άστεγοι έχουν αυξηθεί πάρα πολύ τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα από την αρχή της οικονομικής κρίσης, ωστόσο δεν μπορούν να παρέχουν ασφαλή στοιχεία γιατί δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή.

Η επόμενη ερώτηση, αφορούσε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά σχετικά με τη λειτουργία των Κέντρων Φιλοξενίας. Η κα Κεντιστού και η κα. Μιχαηλίδου απάντησαν ότι σε σχέση με τη διαχείριση των Κέντρων παρατηρούνται δυσκολίες κυρίως σε ότι αφορά τη χρηματοδότηση τους, δεδομένου ότι είναι ιδιαίτερα πολυδάπανα προγράμματα. Σε δεύτερο επίπεδο, μια άλλη δυσκολία είναι η ίδια η αντιμετώπιση των αναγκών των ανηλίκων. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα, που συχνά αντιμετωπίζει νομικά, κοινωνικά ζητήματα καθώς και θέματα ψυχικής υγείας. Είναι παιδιά που δεν έχουν κηδεμόνα για πολύ καιρό και αυτό τα καθιστά ευάλωτα σε θέματα βίας και κακοποίησης.

Ένα επιπλέον έλλειμμα που εντοπίζουν η κα Κεντιστού και η κα. Μιχαηλίδου είναι ότι δεν υπάρχει ικανοποιητική λύση για αυτά τα παιδιά μόλις ενηλικιωθούν. Τα παιδιά φιλοξενούνται σε μια δομή μέχρι τα 18 τους. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της κάθε δομής προβλέπει ότι τα παιδιά με την ενηλικίωση τους θα πρέπει να αποχωρήσουν από αφού προετοιμαστούν, όσο αυτό είναι εφικτό, για την ενήλικη ζωή τους. Σε περίπτωση που ο ανήλικος δεν μπορεί να φιλοξενηθεί σε δομή κατάλληλη για την ηλικία του καλείται να αντιμετωπίσει μόνος του τις ανάγκες του.

Επίσης τόνισαν, ότι όσον αφορά τον Ξεώνα Αστέγων αν και ο κανονισμός λειτουργίας αναφέρει ότι οι οικογένειες φιλοξενούνται περίπου ένα εξάμηνο, αν η οικογένεια δεν έχει καταφέρει να πέτυχει να ορθοποδήσει σε αυτό το διάστημα, παρατείνεται η διαμονή τους. Η ερευνήτρια σε αυτό το σημείο ζήτησε να μάθει, αν υπάρχει ο κίνδυνος κάποιος να παραμείνει στη δομή και να ιδρυματοποιηθεί. Η απάντηση ήταν ότι υπάρχει αυτό το ενδεχόμενο. Ωστόσο, οι επαγγελματίες που είναι σε καθημερινή επαφή με τις οικογένειες, προσπαθούν να τις κινητοποιήσουν και να διευκολύνουν, ώστε οι φιλοξενούμενοι να αυτονομηθούν.

Αναφορικά με τον τρόπο που αντιμετωπίζονται αυτές οι δυσκολίες, δήλωσαν ότι ο ΕΕΣ είναι μέρος ενός δικτύου φορέων και υπηρεσιών και μέσω της συμμετοχής του σε συντονιστικές συναντήσεις καθώς και μέσω

προτάσεων προς την πολιτεία και στα αρμόδια όργανα, γίνονται προσπάθειες να αντιμετωπιστούν οι σχετικές προκλήσεις και να υπάρξει βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών. Επιπροσθέτως, σημείωσαν ότι αναφορικά με τα γραφειοκρατικά ζητήματα που προκύπτουν ιδιαίτερα για τους ασυνόδευτους ανήλικους υπάρχουν δυσκολίες στη συνεργασία με τις δημόσιες υπηρεσίες λόγω της ελλιπούς εξοικείωσης με τη συγκεκριμένη ομάδα και τις ιδιαιτερότητες στην επικοινωνία λόγω διαφορετικής γλώσσας, κουλτούρας κ.ά.

Η ερευνήτρια αργότερα διερεύνησε αν και κατά πόσο αυξήθηκαν οι περιπτώσεις οικογενειών (όχι προσφύγων) που αναζήτησαν φιλοξενία στον ξενώνα μετά την οικονομική κρίση. Την τελευταία δεκαετία εξαιτίας της κρίσης και των προσφύγων, έχει αυξηθεί κατά πολύ ο πληθυσμός των αστέγων. Κατά τη διάρκεια δράσεων streetwork που οργανώνονται από τον ΕΕΣ η αύξηση του αριθμού των αστέγων είναι εμφανής. Αναφέρθηκε ότι τα τελευταία χρόνια με την οικονομική κρίση το προφίλ των αστέγων έχει αλλάξει. Πρόκειται συχνά, για ανθρώπους με μόρφωση που ανήκαν στη μεσαία τάξη και λόγω παραγόντων όπως η ανεργία, η έλλειψη πόρων βρέθηκαν αντιμέτωποι με την αστεγία. Επιπροσθέτως, εκτός από τα οικονομικά αίτια συχνά υπάρχουν και κοινωνικά αίτια, όπως για παράδειγμα η έλλειψη υποστηρικτικού περιβάλλοντος. Επίσης, σημείωσαν ότι το θέμα της αντιμετώπισης της αστεγίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως η ηλικία, η μόρφωση και η πρωθύστερη επαγγελματική εμπειρία τους. Συνήθως, οι άνθρωποι που είναι σχετικά νέοι και διαθέτουν μόρφωση είναι περισσότερο κινητοποιημένοι και είναι πιο εύκολο να αξιοποιήσουν τις πηγές που υπάρχουν ώστε να περάσουν στο στάδιο της επανένταξης.

Στην επόμενη ερώτηση της ερευνήτριας διατυπώθηκε αρχικά η άποψη ότι η ευημερία μπορεί να χωριστεί σε κάποιες διαστάσεις, όπως είναι η στέγαση, η σίτιση, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση. Ρώτησε, στη συνέχεια αν υπάρχουν κάποια παιδιά που επωφελούνται περισσότερο από κάποια αλλά παιδιά αναφορικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται ανά διάσταση ευημερίας. Η κα Κεντιστού και η κα. Μιχαηλίδου, απάντησαν ότι για να επιτύχει το σκοπό της μια υπηρεσία πρέπει να ακολουθείται ολιστική αντιμετώπιση των ζητημάτων, και ότι αυτό θεωρείται ως επιτυχημένο μοντέλο κοινωνικής παρέμβασης για την κάλυψη αναγκών. Για παράδειγμα, αν ένα παιδί παρακολουθεί κάποιο πρόγραμμα ψυχαγωγίας ή εκπαίδευσης του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, ταυτόχρονα μπορεί να έχει τη δυνατότητα η οικογένειά του να συμμετέχει σε δράσεις εκπαιδευτικές, πολιτισμού κ.ά. Επίσης, τόνισαν ότι οι ανάγκες που οδηγούν στη συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα συνδέονται και με ανάγκες σε άλλους τομείς π.χ. η οικογένεια που αντιμετωπίζει το πρόβλημα της στέγης συνήθως αντιμετωπίζει και άλλα προβλήματα π.χ. πολιτισμού, εκπαίδευσης κτλ και άρα αν καλύπτονται περισσότερες από μία ανάγκες από το ίδιο πρόγραμμα υπάρχει αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των αναγκών.

Η επόμενη ερώτηση της ερευνήτριας αφορούσε αν και κατά πόσο θα μπορούσαν να εφαρμοστούν συγκεκριμένες πρακτικές και μέτρα ώστε να βελτιωθεί η παιδική ευημερία. Αναφέρθηκε ότι ο ρόλος του κάθε φορέα, της

κάθε κοινωνικής υπηρεσίας δεν είναι να υποκαθιστά το κράτος. Είναι αναγκαίο να υπάρχει εθνική στρατηγική που θα ορίζει πώς θα καλύπτονται οι ανάγκες. Η αποσπασματική πολιτική όταν εφαρμόζεται κυρίως μέσω των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων με περιορισμένη χρονική διάρκεια δεν έχει μακροπρόθεσμα αποτελέσματα. Επομένως, τόνισαν ότι θα πρέπει να υπάρχει σταθερή πολιτική για αυτά τα ζητήματα, ενώ ο ρόλος των οργανισμών θα πρέπει να είναι επικουρικός της λειτουργίας του κράτους.

Αργότερα, η ερευνήτρια ρώτησε αν θα τους έβρισκε συμφώνους η ιδέα ενός ενοποιημένου συστήματος αυτόματης ενημέρωσης μεταξύ της εισαγγελίας, των δομών φιλοξενίας και των νοσοκομείων, προκειμένου να είναι πιο γρήγορες οι διαδικασίες φιλοξενίας των παιδιών. Απάντησαν ότι αυτό γίνεται μόνο για τους ασυνόδευτους ανήλικους και όχι για τους Έλληνες. Δεν υπάρχει τέτοια μέριμνα για τα παιδιά που γεννιούνται στο «Έλενα», για παράδειγμα, και παραμένουν εκεί. Ανέφεραν επίσης, ότι υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα για τους ασυνόδευτους ανήλικους, κυρίως επειδή πρόκειται για ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα, ο αριθμός τους είναι ιδιαίτερα υψηλός, και υπάρχουν και οι αντίστοιχες χρηματοδοτήσεις από ευρωπαϊκά ταμεία. Σε ότι αφορά τις υπόλοιπες ευάλωτες ομάδες του ελληνικού πληθυσμού, η υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής παρουσιάζει κενά και δεν επαρκεί να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες.

Ταυτόχρονα, επικεντρώθηκαν και σε άλλο ένα στοιχείο, που είναι οι δυσκολίες στο νομικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, εντοπίζονται καθυστερήσεις στις διαδικασίες της υιοθεσίας και της αναδοχής των παιδιών, των οποίων η επιμέλεια ανήκει στα ιδρύματα. Ειδικότερα, σημείωσαν ότι παρότι έχει καταρτιστεί το νομικό πλαίσιο, έχει καθυστερήσει η εφαρμογή του θεσμού της αναδοχής. Για παράδειγμα, παρότι προβλέπεται επίδομα για την αναδοχή (ειδικά για παιδιά με αναπηρίες), καθυστερούν πάρα πολύ οι συγκεκριμένες διαδικασίες έκδοσής του. Τόνισαν βέβαια, ότι οι καθυστερήσεις αυτές, οφείλονται σε μεγάλο βαθμό και στην έλλειψη προσωπικού που παρατηρείται στις κρατικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Στη συνέχεια, η κα. Κεντιστού και η κα. Μιχαηλίδου ρωτήθηκαν αν γίνονται οι κατάλληλοι έλεγχοι από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων και ποια είναι η διαδικασία, αν ένα παιδί βρεθεί μόνο του στο δρόμο. Σε περίπτωση που εντοπιστεί άστεγος ανήλικος, ενημερώνεται η κοινωνική υπηρεσία του δήμου γίνεται κοινωνική έρευνα και στη συνέχεια ενημερώνεται ο εισαγγελέας. Η παρέμβαση γίνεται προσπάθεια να είναι άμεση. Ωστόσο, τόνισαν ότι πιθανές καθυστερήσεις μπορεί να υπάρχουν, γιατί αυτές οι υπηρεσίες είναι συνήθως υποστελεχωμένες. Σημείωσαν ότι μπορεί να συμβεί, στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανήλικων, τα παιδιά να παραμένουν σε αστυνομικά τμήματα σε καθεστώς «προστατευτικής φύλαξης» προκειμένου να μην μείνουν στο δρόμο και μέχρι να γίνει η τοποθέτησή τους σε δομή φιλοξενίας. Τέλος, σημείωσαν, ότι από τη στιγμή που ζητηθεί η παρέμβαση Εισαγγελέα, όλες οι διαδικασίες είναι πολύ γρήγορες προκειμένου το παιδί να μην μείνει στο δρόμο.

Αναφορικά με τις συνολικά παρεχόμενες υπηρεσίες φιλοξενίας στην Ελλάδα, η κυρίες Κεντιστού και Μιχαηλίδου, σημείωσαν ότι υπάρχουν κενά λόγω έλλειψης χρηματοδοτήσεων και υποστελέχωσης των υπηρεσιών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την εξαιρετικά ενδιαφέρουσα παραπάνω συνέντευξη προκύπτει ταύτιση αναφορικά με τη σημαντικότητα της στέγασης των παιδιών και της ολιστικής αντιμετώπισης της ευημερίας τους. Επιπροσθέτως, η συνέντευξη συνέβαλλε θετικά παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες που αφορούν τα άστεγα παιδιά ή/και τους ασυνόδευτους ανήλικους και πιθανά γραφειοκρατικά ζητήματα που προκύπτουν, αν το παιδί είναι άστεγο και την πρόσβαση του σε δομές φιλοξενίας. Δηλαδή περιγράφονται μια σειρά από γραφειοκρατικά προβλήματα που συχνά παρεμποδίζουν τις διαδικασίες, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται και το πρόβλημα της παροδικής και αποσπασματικής αντιμετώπισης του προβλήματος.

Ειδικότερα, η συνέντευξη αναπτύχθηκε γύρω από τέσσερις βασικούς πυλώνες. Ο πρώτος αφορούσε τη λειτουργία των δομών φιλοξενίας για τους ασυνόδευτους ανήλικους, ο δεύτερος αφορούσε τη λειτουργία του Ξενώνα Αστέγων, στον οποίο φιλοξενούνται και οικογένειες με παιδιά, ενώ ο τρίτος αφορούσε τα κενά και τις ελλείψεις του θεσμικού συστήματος. Ο τέταρτος αφορά τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν αναφορικά με τη βελτίωση της ευημερίας των παιδιών.

Ο πρώτος πυλώνας, αφορούσε τα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων που λειτουργεί ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός. Ο οργανισμός διαθέτει τρεις δομές φιλοξενίας, στην Αγριά Βόλου, στην Αθήνα και στα Καλάβρυτα για τους ασυνόδευτους ανήλικους, με δυναμικότητα φιλοξενίας 30 ασυνόδευτων ανηλίκων αγοριών, ηλικίας 15-18 ετών. Ο βασικός λόγος για τη φιλοξενία μόνο αγοριών στα τρία Κέντρα, είναι ότι ο ΕΕΣ έχει έγκριση και λαμβάνει χρηματοδότηση για να λειτουργήσει τα Κέντρα Φιλοξενίας μέσα σε συγκεκριμένο πλαίσιο, το οποίο ορίζει την ηλικία και το φύλο των ανηλίκων. Τα ασυνόδευτα κορίτσια είναι πολύ λιγότερα, ενώ οι ανάγκες κάλυψης για αγόρια είναι πολύ περισσότερες. Αναφορικά με την εκπαίδευση και τη δια βίου εκπαίδευση των φροντιστών στα τρία (3) κέντρα φιλοξενίας του ΕΕΣ, προκύπτει ότι είναι κυρίως απόφοιτοι ανθρωπιστικών επιστήμων, όπου διαρκώς επιμορφώνονται είτε από προγράμματα εντός του οργανισμού είτε και εκτός των δομών. Τα τελευταία συνήθως οργάνονται από φορείς, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι, είτε για την προστασία, είτε για τη φροντίδα των παιδιών (όπως Ύπατη Αρμοστεία, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Διεθνής Ομοσπονδία Εθνικών Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου ή προγράμματα χρηματοδοτούμενα που περιλαμβάνουν εκπαιδεύσεις). Σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των φροντιστών έχουν και τα εσωτερικά προγράμματα και οι συναντήσεις προσωπικού, όπου εκεί μπορούν να συζητηθούν επι μέρους θέματα, ενώ παρέχεται όλο το υλικό ανατροφοδότησης και εκπαίδευσης σε ζητήματα που αφορούν την προστασία, την ψυχοκοινωνική στήριξη, την επικοινωνία.

Σχετικά με τη λειτουργία των κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, η διαδικασία έχει ως ακολούθως: (1) Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι εντοπίζονται στα σημεία εισόδου της χώρας. (2) Καταγράφονται από τις υπηρεσίες ασύλου και μέσω του ΕΚΚΑ τοποθετούνται σε δομή φιλοξενίας ή σε safe zone. (3) Το ΕΚΚΑ εκδίδει δελτίο τοποθέτησης σε Κέντρο Φιλοξενίας ή safe zone, για τον κάθε ανήλικο. (4) Για τους ασυνόδευτους ανήλικους, νόμιμος επίτροπος είναι ο εισαγγελέας ή αν υπάρχει, εισαγγελέας ανηλίκων της πόλης όπου βρίσκεται το παιδί. (5) Η εισαγγελία εκδίδει απόφαση μετακίνησης του ανήλικου, η οποία συνοδεύει το δελτίο του ΕΚΚΑ και όλα τα υπόλοιπα δικαιολογητικά (ιατρικές εξετάσεις, νομικά έγγραφα κτλ), (6) Η ΜΕΤΑδραση αναλαμβάνει τη μεταφορά και την παράδοση του παιδιού στη δομή φιλοξενίας, (7) ενημερώνεται ο εισαγγελέας της πόλης που βρίσκεται η δομή φιλοξενίας, ότι ο συγκεκριμένος ασυνόδευτος ανήλικος φιλοξενείται στη δομή, και ολοκληρώνεται η τοποθέτηση του, (8) το ίδιο συμβαίνει και κατά την αποχώρηση του ανήλικου. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο εισαγγελέας ενημερώνεται και εγκρίνει την όποια μετακίνηση του ανήλικου ακόμα και για ψυχαγωγικούς λόγους. Προκύπτει επίσης, ότι ο ρόλος του εισαγγελέα είναι θεσμικός, αλλά και ουσιαστικός δεδομένου ότι αναφερόμαστε σε ασυνόδευτους ανήλικους. Οποσδήποτε, ο εισαγγελέας θα παρεμβεί περισσότερο ενεργά, αν οι άνθρωποι της δομής ζητήσουν τη συνδρομή του.

Στην ειδική περίπτωση που κάποιος ανήλικος δεν εντοπιστεί έγκαιρα στο σημείο εισόδου, αλλά αποπειραθεί να ζητήσει βοήθεια σε κάποια δομή, τότε ο μηχανισμός λειτουργεί επίσης άμεσα, ενημερώνοντας το ΕΚΚΑ, το οποίο θα εκδώσει προσωρινή απόφαση φιλοξενίας, μέχρι να ακολουθηθεί η τυπική και νομική διαδικασία καταγραφής των παιδιών από την Υπηρεσία Ασύλου. Ο συγκεκριμένος ευέλικτος και άμεσος μηχανισμός αφορά τους ασυνόδευτους ανήλικους που βρίσκονται στη χώρα. Στις περιπτώσεις που κάποιος ανήλικος, ο οποίος δεν είναι πρόσφυγας αιτηθεί φιλοξενία, ακολουθείται διαφορετική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση, πάλι θα πρέπει να ενημερωθεί ο εισαγγελέας, ο οποίος θα αποφασίσει την τοποθέτηση του παιδιού. Οποσδήποτε, το προφίλ του παιδιού (νομικό καθεστώς, ηλικία, φύλο, κλπ) παίζει καθοριστικό ρόλο στην τοποθέτηση του, όπως και οι δυνατότητες φιλοξενίας των δομών στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Αναφορικά με το ρόλο του επίτροπου και τις προσπάθειες της ΜΕΤΑδρασης προς το θεσμό της επιτροπείας, το συμπέρασμα είναι ότι παρότι ο θεσμός είναι εξαιρετικά βοηθητικός ως προς την κάλυψη των αμέσων αναγκών των ασυνόδευτων, κυρίως γιατί αποτελεί μια επιπλέον υπηρεσία, η οποία είναι ουσιαστική στην καθημερινότητα του ανήλικου. Το βασικό ζήτημα που ανακύπτει αφορά το γεγονός ότι και αυτό είναι ένα χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα με συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης.

Οποσδήποτε, αξίζει να αναφερθεί, ότι εκτός από τους ασυνόδευτους ανήλικους αιτούντες άσυλο, υπάρχουν και αρκετά παιδιά (Ελληνες), που μπορεί να είναι άστεγα ή να έχει αφαιρεθεί η επιμέλεια από τους γονείς. Σε αυτήν την περίπτωση τα παιδιά δεν είναι δυνατόν να φιλοξενηθούν σε νοσοκομεία (εκεί φιλοξενούνται παιδιά που έχουν γεννηθεί στο νοσοκομείο).

Αν το παιδί βρεθεί να μην έχει που να μείνει και μέχρι να βρεθεί κάποια δομή φιλοξενίας, δύναται να φιλοξενηθεί 2-3 μέρες στο νοσοκομείο αν και κάτι τέτοιο δεν το προβλέπει η νομοθεσία. Επίσης, σημειώσαν ότι μπορεί να συμβεί, στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανήλικων, τα παιδιά να παραμείνουν σε αστυνομικά τμήματα σε καθεστώς «προστατευτικής φύλαξης» προκειμένου να μην μείνουν στο δρόμο και μέχρι να γίνει η τοποθέτηση τους σε δομή φιλοξενίας. Σε κάθε περίπτωση, αν ένα παιδί βρεθεί μόνο του στο δρόμο θα πρέπει να ενημερωθούν οι αντίστοιχες κοινωνικές υπηρεσίες, οι οποίες και θα διεξάγουν κοινωνική έρευνα και θα ενημερώσουν τον εισαγγελέα. Η παρέμβαση είναι επίσης άμεση και πάλι ο ρόλος του εισαγγελέα είναι καθοριστικής σημασίας για την τοποθέτηση του παιδιού στην κατάλληλη δομή φιλοξενίας.

Ο δεύτερος πυλώνας, αφορά τη λειτουργία του Ξενώνα Αστεγών, στον οποίο δύναται να φιλοξενηθούν οικογένειες με ανήλικα παιδιά. Ο Ξενώνας Αστεγών λειτουργεί από το 2007, έχει συνολική δυναμικότητα φιλοξενίας 100 θέσεις. Αυτήν την περίοδο, φιλοξενεί 80 άτομα (οικογένειες με ανήλικα παιδιά). Αναφορικά με τις διαδικασίες και τα δικαιολογητικά προκειμένου να φιλοξενηθεί μια οικογένεια στον ξενώνα αστεγών είναι απαραίτητες μια σειρά από ιατρικές εξετάσεις ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή συμβίωση εντός του Ξενώνα (παθολογικός, δερματολογικός έλεγχος και βεβαίωση από ψυχίατρο ότι δεν υπάρχει ψυχιατρική νόσος) η δυνατότητα φιλοξενίας από πλευράς χωρητικότητας του ξενώνα. Επιπροσθέτως, χρειάζεται να διεξαχθεί κοινωνική έρευνα που αποδεικνύει ότι είναι οικογένεια με υψηλό ποσοστό ευαλωτότητας. Στην περίπτωση, που ο άστεγος δεν έχει κάνει ιατρικές εξετάσεις, η κοινωνική υπηρεσία του Ξενώνα δίνει τις απαραίτητες κατευθύνσεις στον ωφελούμενο. Η κοινωνική έρευνα συνίσταται στη λήψη κοινωνικού ιστορικού του ατόμου ή της οικογένειας που ζητά φιλοξενία ώστε να μπορέσει να εντοπίσει τις ανάγκες τους και να καταρτιστεί ένα ατομικό σχέδιο δράσης που να ανταποκρίνεται σε αυτές με τη συμμετοχή και ενεργοποίηση των ίδιων των ενδιαφερομένων.

Αξιζεί να σημειωθεί, ότι δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή των αστεγών, είτε είναι ανήλικοι ή ενήλικοι. Σε κάθε περίπτωση, οι κοινωνικές υπηρεσίες του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού διατηρούν αρχείο με τα άτομα που εξυπηρετούν. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί, ότι μέσα από την συνέντευξη προέκυψε ότι αυξήθηκαν οι περιπτώσεις οικογενειών που αναζήτησαν φιλοξενία στον Ξενώνα Αστεγών μετά την οικονομική κρίση. Επιπλέον, προκύπτει ότι έχει αλλάξει το προφίλ των ανθρώπων που έμειναν άστεγοι κατά την περίοδο της κρίσης και έχει προστεθεί μια νέα κατηγορία ανθρώπων με μόρφωση που ανήκαν στη μεσαία τάξη, οι οποίοι βρέθηκαν ξαφνικά στον δρόμο. Βασικά αίτια σε αυτήν την νέα μορφή αστεγίας δεν αποτελούν μόνο οι απρόσμενες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, αλλά και κοινωνικά ή/ και ψυχολογικά αίτια, όπως για παράδειγμα η έλλειψη υποστηρικτικού περιβάλλοντος.

Σε κάθε περίπτωση, στον Ξενώνα Αστεγών, οι επαγγελματίες σε συνεργασία με τους εξυπηρετούμενους προσπαθούν να καταρτίσουν ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα δράσης, ώστε να καταστεί εφικτό για τις

οικογένειες να περάσουν στην επόμενη φάση. Ο χρόνος παραμονής στον Ξενώνα Αστέγων είναι περίπου 6 μήνες. Ωστόσο, αν η οικογένεια δεν έχει καταφέρει να αυτονομηθεί, θα παραμείνει έως ότου είναι αρκούντως δυνατή να βγει από το πρόγραμμα.

Ο τρίτος πυλώνας της συνέντευξης αφορούσε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Τα πρόβλημα που ανακύπτουν είναι τα εξής:

1. **Γραφειοκρατία:** συχνά είναι απαραίτητες γραφειοκρατικές διαδικασίες—που καθυστερούν ή δυσκολεύουν την παροχή των ανάλογων υπηρεσιών.
2. **Ζητήματα χρηματοδότησης:** τα περισσότερα προγράμματα είναι χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, γεγονός που σημαίνει ότι κάποια στιγμή θα σταματήσουν. Αυτό οδηγεί στην αποσπασματική παροχή υπηρεσιών με συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης. Ειδικότερα, οι χρηματοδοτήσεις παροδικά μόνο ελαφρύνουν το πρόβλημα αλλά δεν το επιλύουν, εφόσον δεν εξασφαλιστεί η συνέχιση των σχετικών χρηματοδοτήσεων.
3. **Ασαφές και ελλειμματικό κρατικό πλαίσιο:** Το θεσμικό πλαίσιο δεν είναι σαφές και οι διαδικασίες όχι αυστηρά καθορισμένες. Αυτό οδηγεί σε έναν κυκεώνα γραφειοκρατικών διαδικασιών ή και σε καθυστερήσεις αντιδράσεις των δημοσίων υπηρεσιών. Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει το έργο των οργανισμών που έχουν αναλάβει να παρέχουν συγκεκριμένες υπηρεσίες. Επιπλέον, οι επαγγελματίες έρχονται συχνά αντιμέτωποι με περίπλοκες γραφειοκρατικές και νομικές διαδικασίες σε δημόσια νοσοκομεία αλλά και προνοιακές υπηρεσίες.
4. **Ελλιπής μέριμνα για τους ασυνόδευτους ανήλικους μόλις ενηλικιωθούν:** δεν έχει υπάρξει μέριμνα και επαρκής σχεδιασμός, ώστε τα παιδιά μόλις ενηλικιωθούν να έχουν μια ομαλή μετάβαση στην επόμενη φάση εκτός Κέντρων Φιλοξενίας. Ακόμα και αν οι οργανισμοί λαμβάνουν αρκούντως αρκετά μέτρα ώστε να προετοιμάσουν το παιδί, πολλές φορές αυτό δεν μπορεί να συμβεί, γιατί δεν υπάρχει πρόβλεψη και υποστηρικτικό πλαίσιο, αφού τα παιδιά αποχωρήσουν από τις δομές. Το παραπάνω συμπληρώνεται από τις ελλείψεις στο νομικό πλαίσιο και το γεγονός ότι οι περισσότερες τέτοιες πολιτικές είναι χρηματοδοτούμενες.
5. **Ελλείψεις προσωπικού στους δημοσίους φορείς για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες:** Τα τελευταία χρονιά, με την οικονομική κρίση, έχουν σημειωθεί μειώσεις προσωπικού ειδικά στις κοινωνικές υπηρεσίες. Αυτό καθιστά την επιτέλεση του έργου των δημοσίων φορέων δύσκολο, ενώ παράλληλα επιβραδύνει την όλη διαδικασία αλλά και τη συνεργασία τους με τους άλλους φορείς.

Αναφορικά με τον τέταρτο πυλώνα της συνέντευξης, αναπτύχθηκαν επιχειρήματα αναφορικά με τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν ώστε να βελτιωθεί η παιδική ευημερία. Δεν είναι ασφαλές συμπέρασμα να χωριστούν οι δράσεις σε περισσότερο και λιγότερο επωφελείς, καθώς η παιδική ευημερία είναι ένα πολυπαραγοντική. Η ολιστική

αντιμετώπιση των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες αποτελεί ένα επιτυχημένο μοντέλο κοινωνικής παρέμβασης κάλυψης αναγκών. Επομένως, η συνολική αντιμετώπιση όλων των Διαστάσεων της παιδική ευημερίας είναι αυτό στο οποίο οφείλει να εστιάζει ο κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ώστε να καταστεί εφικτή η βελτίωση της παιδικής ευημερία.

Ειδικότερα, τα πορίσματα της συνέντευξης καταλήγουν αναφορικά με το αν και κατά πόσο υπάρχουν συγκεκριμένες πρακτικές και μέτρα που μπορούν να ληφθούν ώστε να βελτιωθεί η παιδική ευημερία μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

1. **Προσπάθεια χάραξης και εφαρμογής συγκεκριμένης κρατικής πολιτικής.** Η αποσπασματική πολιτική που εφαρμόζεται κατά περιόδους και μόνο μέσω χρηματοδοτήσεων, δεν βοηθά στην αντιμετώπιση του προβλήματος, καθώς οι χρηματοδοτήσεις έχουν ημερομηνία λήξης.
2. **Επικουρικός ρόλος των οργανισμών.** Το κράτος θα πρέπει να σχεδιάζει την κοινωνική πολιτική σε συνεργασία με τις προνοιακές υπηρεσίες. Ο ρόλος των οργανισμών θα πρέπει να είναι επικουρικός της λειτουργίας του κράτους.
3. **Η λειτουργία ενός Οικογενειακού Δικαστηρίου:** Αυτό θα μπορούσε να λειτουργήσει αν πραγματικά καθιστούσε τις διαδικασίες περισσότερο γρήγορες. Ειδικότερα, η δημιουργία ενός οικογενειακού δικαστηρίου ενδεχομένως να ξεμπλόκαρε τη γραφειοκρατία και τη συσσώρευση του όγκου δουλειάς που υπάρχει στις δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες και τις εισαγγελίες. Αυτό θα καθιστούσε περισσότερο ευέλικτο το σύστημα γραφειοκρατικών διαδικασιών και θα μείωνε το χρόνο αναμονής και παραμονής των παιδιών σε δομές φιλοξενίας.
4. **Ενοποιημένο σύστημα αυτόματης ενημέρωσης μεταξύ της εισαγγελίας, των δομών φιλοξενίας και των νοσοκομείων:** Θα πρέπει να κινηθεί το κράτος προς μια ολιστική προσέγγιση και όχι αποσπασματικά να εφαρμόζει πολιτικές παροδικής αντιμετώπισης των προβλημάτων προς το σύνολο του πληθυσμού και όχι ξεχωριστών ομάδων. Εντός αυτού του πλαισίου, το σύστημα ενημέρωσης του ΕΚΚΑ θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε άλλη μορφή για το σύνολο των παιδιών που αντιμετωπίζουν το ζήτημα της αστεγίας.
5. **Αύξηση των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες φιλοξενίας και αλλά προγράμματα βελτίωσης της παιδικής ευημερίας:** Παρατηρείται, έλλειμα στον αριθμό των δομών που παρέχουν υπηρεσίες φιλοξενίας σε άστεγα παιδιά ή αντιμετωπίζουν οι οικογένειες τους προβλήματα στην ανατροφή τους. Αν χορηγηθούν τα κατάλληλα κίνητρα ώστε να ανοίξουν περισσότερες δομές, αυτό θα διευκόλυνε κάπως τα πράγματα, αν και δεν θα αποτελούσε μια επαρκώς υγιή λύση για τα παιδιά.
6. **Μείωση των χρονικών καθυστερήσεων στις διαδικασίες της υιοθεσίας και της αναδοχής:** Η δημιουργία ενός περισσότερο ευέλικτου νομικού πλαισίου για την υιοθεσία και την αναδοχή, θα βοηθούσε τις δομές και τα νοσοκομεία να προωθήσουν τα παιδιά στο κατάλληλο οικογενειακό

περιβάλλον, το οποίο προκύπτει ότι είναι το πλέον κατάλληλο περιβάλλον για την ανατροφή των παιδιών.

Τέλος, συνολικά θα λέγαμε ότι αναδεικνύεται ένα έλλειμα ολιστικής αντιμετώπισης του προβλήματος. Η αποσπασματική αντιμετώπιση του προβλήματος μόνο κατά την περίοδο της διάρκειας των χρηματοδοτικών προγραμμάτων επιβαρύνει την κατάσταση. Αυτό σημαίνει, ότι τα μέτρα που λαμβάνονται είναι για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, χωρίς να υπάρχει μετέπειτα επαρκές θεσμικό πλαίσιο για να υποστηρίξει περαιτέρω τους επωφελουμένους των προγραμμάτων. Με αυτήν την πρακτική, οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες παραμένουν «αιχμάλωτες» σε μια κατάσταση ανασφάλειας για το μέλλον τους.